

HETI SZEMLE

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI HETILAP.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
Egy évre — — — — — 6 korona — fillér
Félévre — — — — — 3 " —
Negyedévre — — — — — 1 " 50 "
Tanítóknak és kézműiparosoknak egy évre 4 korona.
Egyes szám ára 20 fillér.

Felelős szerkesztő
BÁTHORY ENDRE.
A lap kiadója:
A „PÁZMÁNY-SAJTÓ”

A szerkesztőséget és kiadóhivatalt illető összes küldemények, pénzek, hirdetések stb. a „Pázmány-sajtó” címére küldendők, (Rákóczy-utca 25. sz.)
Hirdetések jutányos ártan vételnek fel.
Nyiltér sora 40 fillér.
A lap megjelenik minden szerdán.

XIII. LEO.

A nagy halott immár örök álmait aluszsza szent Péter templomának egyik fülkéjében. Lelke ott van a Magasságbeli trónja előtt, kinek e földön hűséges szolgálja volt. Nincs többé a szent aggastyán, kit a legnagyobb tisztelettel vettek körül a föld összes népei.

Ez a tisztelet még jobban megnyilatkozott halálküzdelmének szomorú óráiban, mikor a világ minden tájáról ezrével érkeztek a tudakozódó sürgönyök és halála után, midőn oly rendkívüli módon és őszintén jutott kifejezésre a résztvevő szívek fájdalma.

A koronás fők, a föld hatalmasai egymásután siettek leróni a kegyelet adóját. A nép tömegesen tódult a templomokba, hogy imádkozzék az elhunyt Szentatya lelkiüdvéért. Rómában a halálhíre oly nagy volt a tolongás, hogy katonaságnak kellett a rend fentartására vigyázni. Aligha van Rómában egyetlen ember, aki el ne záródott volna szent Péter templomába, hol a nagy pápa ravatala el volt helyezve. A Quirinal természetszerűleg nem értendő ide, mindenki tudja minő okokból, noha a megilletődés és részvét jelei ott is nyilvánultak. Az olasz városokban zárva maradtak a színházak és mulatóhelyek, elnémult a zene. Szombaton, a temetés napján százezerekre lehet tenni a le és felhullámzó néptömeg számát.

Nincs egy város, nincs község a művelt világon, hova el ne hatoltak volna a gyász szomorú hangjai. A harangok hívó szózatára tömegestől siettek az emberek a templomba leróni a kegyelet adóját.

Városunkban hétfőn volt az ünnepélyes gyászmise, melyet maga a püspök ur mondott. A kis zárda-templom nem volt képes befogadni a sokadalmat, mely eljött imádkozni az anyaszentegyház elhunyt fejéért.

Felsőleges királyunk a megrendült szív mély fájdalmával fejezte ki őszinte részvétét. Meleg hangjában meglátszott az a benső barát-

ság, mely összefűzte az anyaszentegyház fejével. És azt a nagy halott legelső sorban a magyarok királyától érdemelte meg, mert népét igazán szerette. Megragadott minden legkisebb alkalmat, hol a magyarokkal szemben táplált jóindulatát kifejezésre lehetett juttatni. Ezért olyan nagy a fájdalom halála miatt a magyarok között, mert tudjuk, hogy ennek a nemzetnek a sorsát mindig élénk figyelemmel kísérte, bajaiért aggódott, boldogságáért lelkesült.

A magyar parlamentben a házelnöke emelkedett hangon, a szív melegségétől áthatott beszédben emlékezett meg a katolikus egyház gyászáról. Sajnálatos azonban, hogy az általános harmóniába olyan incidens vegyült, melynek ilyen művelt és lovagias államban nem volt volna szabad megtörténnie. Dicséret érte, hogy oly erélyes visszautasításban részesült.

Egyházmegyénkben általános a gyász. Nem tudjuk és nem is fogjuk felejtani azt a jó Atyát, kit a halál keze elragadott tőlünk. De meg kell nyugodni Isten akaratában, kinek mély bölcsesége végessé tette az emberéletét. Közös sorsunk ez, alóla senki sem képez kivételt. Ő mára történelemé, melynek lapjaira arany betűkkel lesz XIII. Leo neve beírva. Vessük szívünkbe emlékezetét, s imádkozzunk lelkének üdvéért.

Most azonban nagy esemény előtt áll az anyaszentegyház. Utódot kell adni szent Péter trónjára. Holnapután kezd meg pápaválasztó gyűléseit a kardinálisok kollégiuma. Kérjük a Szentlelket, hozzon világosságot az elmébe, hogy olyan férfiúra essék a választás, aki képes leendő nagy elődjének nyomdokaiba lépve hasonló bölcseséggel és erélylyel kormányozni ez egyház hajóját.

Egyházmegyénk főpásztora a következő körlevélben adta tudtára hiveinek a Szentatya halálát, a gyász és a pápaválasztás napjaira vonatkozólag az alábbi intézkedéseket tette:

Krisztusban szeretett Testvéreim és Fiaim!

Mélyen megrendült lelkemnek szomorúságával tudatom Veletek, hogy Szentséges Atyánk **XIII. Leo Pápa** folyó hó 20.-án délután 4 órakor elhunyt.

A mitől féltünk, bekövetkezett; napok óta szorongó szívvel vártuk a híreket Szent Atyánk állapotáról, s ime a halál híre öszszetörte reménységünket, meghiusította forró óhajunkat, gyászba borította az egész katolikus világot.

Kialudt az Égi Fény, melynek hatalmas lobogását esodálták a földkerekségnek összes népei; letűnt a tündöklő csillag, amely oly hosszú időn keresztül uralkodott, mint vezérlő plánéta egyházunk egén.

Megszűnt dobogni a legnemesebb szív, amely rendíthetetlen hittel és buzgó imáddal szolgálta Istenét, a törhetlen ragaszkodás fényes példájával s gyöngéd atyai gondoskodással boldogította Krisztus anyaszentegyházát s utólérhetetlen szeretettel munkált az emberiségnek közjában.

Az ősz aggastyán remegő karjai, amelyek oly biztosan vezették Szent Péter hajóját, lehanyatlottak, a katolikus világegyetem böles kormányzója egy hosszú élet küzdelmeitől fáradtan kiejtette kezéből a jogart, a békeapostolság szelid lelkü fejedelme örök nyugalomra tért; meghalt Krisztus földi helytartója, a katolikusok rajongva szeretett atyja.

Mennyi fájdalmat hozott magával a Vatikánból szárnyrakelt e rövidke szó: meghalt, mily nagy veszteséget szerzett ez a katolicizmusnak, tudja az egész művelt világ, amely XIII. Leo pápának életét ismerte, nagysága előtt tisztelettel hajolt meg, de érezzük különösen mi, az egyháznak gyermekei, akiket bölcsen kormányzott, atyai gyöngédséggel gondozott, határtalan szeretetével elárasztott. Szívünk nagy fájdalmában enyhülést nyújt az a reményünk, hogy Isten a szentek társaságával, az örök boldogság örömeivel jutalmazza meg az ő kiváló szolgálját.

Isten böles végzésében megnyugodva most arra kell gondolnunk, hogy mélységes gyásznak megfelelő módon kifejezést adjunk. E végből közlöm Veletek alábbi rendelkezéseimet.

1.) A temetés napjáig minden nap este 7 órakor egy negyed óráig huzassanak a

templomok összes harangjai, a temetés napján szóljanak a harangok reggel 6 órakor és délelőtt 11 órakor egy negyed óráig, este pedig 6 órától kezdve egy teljes órán át háromszori megszakítással.

2.) Miként a székesegyházban történni fog, akként rendelem, hogy az egyházmegye összes templomaiban f. hó 27.-én, hétfőn a lehető legnagyobb ünnepélyességgel gyászmise tartassék boldogult Szent Atyánkért, melyre a hatóságok is meghívandók.

3.) Az egyházmegye minden áldozópapja három szent misét ajánljon fel a Szent Atya lelke üdvéért.

4.) Folyó hó 30.-án, csütörtökön a székesegyházban s az összes plébániai és szerzetesi templomokban az új pápa választás szerenésés lefolyásáért ünnepélyes szentmise végzendő (pro eligendo Pontifice) a legméltóságosabb Oltáriszentség kitétele mellett, a hívő nép részvételével. Ugyane czélra jelen rendeletem kézhezvételétől kezdve az új pápa megválasztásáig minden áldozópap a szent misében collectát vegyen e Missa votiva pro eligendo Pontifice, valamint a jelzett ideig naponként a főmise után a Ciboriumban kitétt Oltáriszentség előtt 3 Miatyánkot, 3 Üdvözlégyet és 1 Hiszekegyet imádkozzék el a misézőpap a hívőnéppel együtt, s végül mondja el az alább következő imát.

5.) A híveket érdeklő rendelkezések, ugymint amelyek a gyászmisére, a választandó pápáért tartandó ünnepélyes szentmisére s a közös imákra vonatkoznak, f. hó 26.-án, vasárnap a szószékről kihirdetendők a hívekhez intézett ama felszólítás kíséretében, hogy úgy elhunyt Szentséges Atyánk iránti fiúi kegyeletüknek adóját lerovandók, halhatatlan lelkének megdicsőüléséért, mint az anyaszentegyháznak a pápaválasztás szerenésés kimenetelében rejlő fontos érdekéért, e napokban gyakran és buzgón fohászkozzanak a mindenség Urához, kérve a Boldogságos Szűz, Szent József az anyaszentegyház pátrónusa, Szent Péter és Pál apostolok és Istennek minden Szentei halhatós közbenjárását.

Apponyi és Ugron.

Beszélt mindakettő. Beszélt tartalmasan, szépen, kihasználva a szónoki művészet technikájának legfinomabb árnyalatait. Miniket azonban a haza sorsának e nehéz pillanataiban nem a művészet érdekelt, — hanem a lényeg. Ezt keressük, ez után vágyódunk, ez képezi ma minden magyar embernek legfőbb óhaját. És a lényeg a két beszédben csudásan egyezett, noha a pártállás jelentékenyen elválasztja őket egymástól. Ugy látzik, hogy mikor a haza jól felfogott érdekéről van szó, egyszerre dobban meg a szíve mindakettőnek. Ezt méltán vártuk politikai életünk két olyan nagy alakjától, mint Ugron és Apponyi.

Mi ismerjük őket személyesen. Ugron képviselőnk volt, amire büszkék lehetünk, sajnos, — ő nem lehet büszke mireánk. Apponyi is itt járt közöttünk, láttuk, hallottuk, szívének nemes dobbanását szinte éreztük. Szatmár előtt tehát nem ismeretlen ez a két üstökös, mely hasonlíthatatlan nagyságban tündökölt az ország népei előtt.

Ugron a tűz, a lelkesedés fenomenális fokával, Apponyi a higgadt számítás mestere, a mélyreható politikai bölcsesség tapintatát egyesítve ellenmondást nem tűrő energiával. De mindakettőnek lelke ég, mindakettőnek lelke egyesül a hazafiságban. Itt nincsen közöttük semmi eltérés.

Mindakettő félre nem érthető szavakkal hangoztatta, hogy Magyarországnak a szönyegen forgó katonai követelésekhez feltétlen joga van és ezt el is kell érnie.

Álljunk meg itt egy kissé egy pillanatra. Ugrontól ez a beszéd egészen természetes. hiszen ő az ellenzék sorainak előharcozója, de amit Apponyi mondott, azt kormányparti politikus szájából még nem volt alkalmunk hallani. Ebben rejlik az Apponyi nyilatkozatának sulya és felemelő hatása a nemzetre. S politikai multja után, amelyhez szennyfolt nem fért, fel kell tételeznünk, hogy szavának ura lesz.

Ha ő így mert beszélni a képviselőház elnöki székéből, jogunk van egy kis reményhez. Jogunk van hinni, hogy ezek a kijelentések teljesedésbe is mennek. Bizni kell, míg ő a kormánypártnak hátat nem fordít.

De éppen itt van a nagy bökkenő, hogy daczára rendkívüli előrelátásának, daczára azoknak a garanciáknak, melyek árán a kormánypart támogatását részéről indokoltan látja, ő is eshetik politikai csalásnak áldozatul. És ez a pont az, ami Apponyitól Ugront elválasztja. Apponyi bizik, Ugron nem. Több mint bizonyos, hogy Ugron is biznék, ha Apponyinak egy facsimiléje ülne a miniszterelnöki székben, de a volt horvát bánnak ezt a szivességet még az Apponyi mély bölcsesége és rendkívüli politikai belátása alapján sem tartja veszélytelennek meghozni.

Ugron s vele együtt az egész ellenzék rögtön lerakná a fegyvert Apponyi lábaihoz, ha ő ülne azon a helyen, amelyet Héderváry bán elfoglal. Nemzeti karaktere nem engedné feltételezni, hogy amú-kimondott, nem fogja aprópénzre váltani, de az olyan kormányelnökkel szemben, aki tulajdonképpen semmit se beszél, aki minduntalan kitér az őszinte és egyenes feleletadás elől, akinek multja az absolut uralom jegyében evezett, akinek első fellépései a magyar közjogban való teljes tájékozatlanság bélyegét viselik magukon, aki kísérletet mert tenni annak kipuhatólására, hogy egy ex-lexben elrendelt választások milyen benyomást tennének az országra, aki az ilyen választásokkal elég naiv volt a küzdő ellenfelet megfenyegetni, — azzal a miniszterelnökkel szemben indokoltan látjuk a legmesszebb menő bizalmatlanságot is.

Ne érje tehát gáncs egyiket se. Se Ugront, se Apponyit. Hiszen mindakettő a nemzet igazaiért hevülnek. A két beszédből levont tanulság az, hogy a dolog lényegére nincs közöttük semmi különbség, csak a siker elérésének módja a választófal. Egy hajsza, mely az utból elrepül egy gyenge fuvásra.

Ez után a két nagyszabású beszéd után, mely uralkodik a helyzet felett, s foglalozik velök az egész közvélemény, tisztább lett a látkép, s valószínűleg csak napok kérdése, hogy a végleges megegyezés létrejön. Természetes dolog, hogy eme beszédekben elhangzott elvek alapján, — a nemzet javára.

Apponyi fellépésének máris kezdenek mutatkozni az üdvös következményei. A debreczeni szabadelvű párt állást foglalt a nemzeti követelések mellett, s felhívta a kormányparti képviselőket, hogy ők álljanak az ellenzék által vezetett akció élére, vigyék keresztül, hogy katonai téren a nemzet akaratára érvényesüljön. És ime a debreczeni fel-

hívás kedvező fogadtatásra talált. Mindezekből az látszik, hogy közel van a kibontakozás ideje, s a magyarok közös óhajának teljesülni kell.

Kegyetlen bánásmód.

Többször volt már alkalmunk megemlékezni arról a brutális elbánásról, melyben a magyar katonákat részesítik az osztrák tiszt urak. A magyar fiúnak valóságos kálvária ut az a három évi szolgálati idő, melyet az öt ungarischer hundnak tekintő fellebbvalóinak körmei közt kell eltöltenie. Mikor berukkolt a kaszárnyába, le kell magával számolnia, hogy talán soha sem fogja viszontlátni kedves szülőföldjét és családját.

Most Boszniából érkeznek hajmeresztő hírek, hol a hadgyakorlatok alkalmával Trebinje és Bilek közt a komáromi 12. gyalogezred katonáit a szó teljes értelmében agyonmeneteltették. Tizenöt halott és mintegy 100 sebesült lett áldozata ennek a lelketlen elbánásnak.

Hajnali 5 óra tájban indították meg a legénységet s a folyton növekvő hőségben megszakítás nélkül 30 kilométer utat tettek velök, erre következett rögtön a gyakorlat, amely után semmit sem pihenve haladni kellett tovább. A halálra csigázott katonák nem bírták a fáradalmakat a rekkenő hőségben, s egyik a másik után dőlt ki az utszélen. Oda se hederítettek neki. Mars tovább kutyá magyar!... És menniök kellett.

Mire rendeltetésük helyére érkeztek, meg volt tizedelve a zászlóalj. Szekereken szállították be a halottakat és sebesülteket. Borzasztó képe volt ez az embertelenségnek. A halálra kintzott katonák jajgatása töltötte be a levegőt. Tizenöt pedig ott feküdt néma ajakkal, — holtan.

Fellázad a vér az emberben az ilyen barbarizmus hallatára. Így csakugyan még a rosz kutyával sem bánnak el. És történik épen most, midőn a katonai kizsákmányolás miatt fel van izgatva az egész ország. Mi elégtételt adhatunk most már annak a 15 halottnak és családjának. Mi elégtételt adhatunk magának a nemzetnek, hogy ilyen kvalifikálhatatlan kegyetlenséggel pusztítják véreit.

A képviselőházban sürgeti az ellenzék az erélyes megtorlást. Kérdés, egyáltalában tesznek-e valamit, vagy talán épen nem fog-e okul szolgálni előléptetésekre a magyar fiúk agyonkintzése, mint csak nemrég a pécsi hadapródiskolából történt kicsapattások.

Annak a 15 magyar fiúnak nem kell már elégtétel, szépen eleget tettek nekik, amiért hűséggel szolgálták a hazát. A nemzet pedig kevesebb elégtétellel be nem érheti, minthogy a magyar fiúk hóhérolóit, az osztrák tiszteket vigyék el a magyar hadsereg nyakáról.

Miniszteri rendeletek és megyei hatóságok. Körkép, felvonásokban.

A vallás- és közoktatási miniszter ur, 1903. évi 18.857. sz. a. felhívást küldött valamennyi városi és megyei törvényhatósági bizottságnak, hogy alkosson szabályrendeletet, melyben a 15 éven aluli, — mindkét nembeli gyermekek a korcsmák látogatásától és a nyilvános táncmulatságoktól szigoruan eltiltassanak.

Szatmár megye megalkotta már 1905. évi április hó 6-án 34. 6. j. kv. sz. a. hozott

határozattal; s jóváhagyást nyert a m. kir. belügyminiszternek ugyanazon évi június 18-án 38.669. sz. a. kiadott rendeletével.

Ezek daczára mit kellett tapasztalnom? F. évi július 12-én, a Sz. apostolok ünnepén, utam éppen Szatmár-Németi városának közvetlen szomszédságában levő Batiz Vasvári községen vezetett át.

A grk. templomnak tözsomszédságában levő koresma előtt egy csomó 10—12 éves tacsó pálinkázva és cigarettázva formális megállásra kényszerítette kocsimat, és csakis kocsisom sok dicséretei és áldásai között menekülhettem el.

Alig száz lépésnyire szintén ilykoru és magaviseletü vegyes nemü gyerkőczök óbégatásai között valami deitsch keringőféle zenehangok sértették füleimet; kíváncsiságom leszállított kocsimról, belépek a tánczteremnek csufolt medvetánczoltató deszkabódéba, s látok a szó teljes értelmében heringes hordókhöz hasonló túltömöttséget, az anyai kebleken levő csecsemőtől kezdve és emberi kornak legvégsőbb határáig tengődő, mámoros, pipázó, szivarozó, cigarettázó közönséget. Igen, láttam egy tíz éves gyerkőczöt, miként ugrasztotta lehetőleg édesanyját egy csárdásban. Szivem megesett, szemlélve egy harmincz éves erőteljes férfit, miként forgatott egy alig 9 éves, alig egy méter magasságu csenyevész csepp leánykát, kit Hudák Marinak hívtak és meggyőződtem arról, hogy az említettem megyei szabályrendeletéről még tudomásuk sincsen sem az egyházi, sem a polgári hatóságoknak a szabadelvűség nagyobb dicsőségére.

Magam is sok utánjárás után csak is Lówy Miksa könyvkereskedésében akadtam rá; mellékelve küldöm s kérem a szerkesztő urat becses lapjában kinyomassa, legalább ez uton jöhessen tudomásukra mindazoknak, akik naponta panaszkodnak, hogy a fiatal-ság évről-évre neveltelebb, durvább, erkölcs-telenebb, nem tiszteli sem egyházi, sem világi elűjáróit, szüleit pedig a legki-sebb rendszabályozásra kész megszomorítani. — Kézzelfoghatólag győződjenek meg arról, hogy bizony-bizony e nemes és nem-zetes vármegyében 35 évek óta a szabadelvűség köpenye alatt a szabadkőmű-vességgel párosult zsidó szellem, ez az idegen — ez a nem magyar lélekből eredt, vallás és hazafiság helyett sivár és gyűlö-letes nemzetközi érzéseket tápláló elem ragadta kezébe a vezérletet. Igen-igen gyenge lábón áll a törvény végrehajtása Szatmár vármegyében.

Dixi.

A fenti cikkben érintett szabályren-delet köv. szól:

Szabályrendelet a 15 éven alóli gyer-mekeknek a nyilvános mulató helyekről való távoltartása tárgyában.

(Megállapított az 1895 évi április hó 6-án 34. bjkvi sz. alatt hozott határozat-tal, jóváhagyást nyert a m. kir. belügymi-niszternek ugyanazon évi június hó 6-án 38669. sz. alatt kiadott rendeletével.)

1. §.

A közrend, közerkölcsiség és közegész-ség szempontjából Szatmár vármegye terü-letén rendőrileg tilos az, hogy 15-ik életévét még be nem töltött gyermek koresmában, sörmérési vagy pálinkamérési helyiségben időzzék, avagy nyilvános tánczmulatságon megjelenjenek.

2. §.

Ezen rendőri tilalomnak megszegése az 1879. évi XL., t.-c. 1. § a alapján kihá-

gásnak nyilvánították és ennél fogva 100 koronáig terjedhető, az illető község szegény-alapját megillető pénzbüntetéssel büntetendő:

a) azon koresmáros, sör- vagy pálinka-mérő, avagy nyilvános tánczmulatságot ren-dező, aki 15 évet be nem töltött gyermeke-ket a koresmában, sör vagy pálinkamérési helyiségben, avagy nyilvános tánczmulatsá-gon időzni engedi;

b) azon szülő vagy gyám, a ki 15 élet-évét még be nem töltött gyermekeket kores-mában, sör- vagy pálinkamérési helyiség-ben, avagy nyilvános tánczmulatságon időzni enged, avagy pedig a most jelzett helyekre avagy nyilvános tánczmulatságokra magá-val visz.

A megállapított pénzbüntetések behajt-hatlansága esetében az 1879. XL. t.-c. 22. §-ához képest megfelelő elzárás büntetése alkalmazandó.

3. §.

Nem képez kihágást az, ha a község-ben állandó lakással nem bíró, vagy pusztán lakó szülő vagy gyám, 15 ik életévét be nem töltött gyermekkel étkezés czéljából időz koresmában vagy sörmérési helyiség-ben, ugyszintén az sem, ha valamely hely-beli lakos különleges viszonyainál fogva a jelzett helyiségekben való étkezésre van utalva.

4. §.

A községi előljáróságok szigorú köte-lességévé tétetik ezen szabályrendelet betar-tása felett örködni, s az az ellen vétőket a járási főszolgabíróknak feljelenteni.

5. §.

Ezen szabályrendelet minden község-ben a szokott módon kihirdetendő s minden italmérési helyiségben a vendégek által könnyen látható helyen kifüggesztendő, ol-vasható állapotban tartandó. Azon vendég-lős, koresmáros vagy italmérő, ki ezen sza-kasz rendeletét nem teljesíti, a községi szegényalap javára 100 koronáig terjedő pénzbüntetéssel fog büntettetni.

A megállapított pénzbüntetések behajt-hatlansága esetében az 1879. évi XL. t.-c. 22. §-ához képest megfelelő elzárás bünte-tése alkalmazandó.

6. §.

Kihágások esetében elsőfokban az il-lető járás főszolgabírója, másodfokban a vármegye alispánja, harmadfokban a bel-ügyi m. kir. miniszter bíraskodik.

A Zeneiskola ügy-rendje.

Czim.

1. §. A zeneiskola czime: A Szatmár-németi Dalegyesület Zeneiskolája.

Az iskola szervezete.

2. §. A Dalegyesület a Zeneiskolát ala-kulásakor alapszabályszerűleg kitűzött fel-adatának megfelelőleg állítja fel.

A Zeneiskola, melynek czélja az összes hangszereken való zene-, valamint az ének-ben és az összhangzattanban való rendszeres oktatás, mindkét nembeli növendékek részére a Szatmárnémeti Dalegyesület választmányá-nak vezetése alatt áll, amely a Zeneiskola ügyeinek intézésére kebeléből évenként 5 tag-ból álló igazgatótanácsot küld ki, melynek tagjai: az elnök, alelnök, titkár, egy választ-mányi tag és a város egy kiküldöttje.

Az igazgatótanács intézkedéseiről fél-évenként, szükség esetében gyakrabban is, jelentést tesz a választmányak; ez pedig

a maga jelentését évenként egyszer a Dal-egyesület évi rendes közgyűlésének és a vá-rosi Tanácsnak terjeszti be.

Az igazgatótanács hatásköre.

3. §. Az igazgatótanács a Zeneiskola összes szellemi és anyagi ügyei felett örkö-dik. Egyes tagjainak is jogukban áll a tan-órákon bármikor megjelenni és tapasztala-taikat az igazgatótanácsnál közölni.

Az igazgatótanács a tanárikar előter-jesztésére, meghatározza a tananyagot, tan-könyveket; kidolgozza s elfogadás végeit a választmányhoz beterjeszti a tanrendszert; ellenőrzi annak keresztülvitelét; megállapítja a tanórák számát s idejét, stb. — mindenkor szabadságában állván üléseire tanárokat vagy más szakértőket is tanácskozás, illetőleg vé-lemény meghallgatása czéljából meghívni.

Az igazgatónak az igazgatótanács ad szabadságot.

Igazgató és tanárok.

4. §. Az igazgatótanács ajánlatára a dalegyesületi választmány rendes és a szük-séghez képest segédtanárokat is alkalmaz.

5. §. Az igazgatót és a rendes tanáro-kat a dalegyesületi választmány élethossz-iglan választja, akik állásuktól csak fegyelmi uton mozdíthatók el.

Fizetéseiket és a segédtanárok díjazá-sát az igazgatótanács előterjesztésére szintén a dalegyesületi választmány állapítja meg.

6. §. Minden tanár köteles tanítványait a tanrendszer szellemében a kellő elméleti és gyakorlati oktatásban lelkiismeretesen ré-szesíteni, a tanórákat pontosan megtartani és a hanyagokat az igazgatónak feljelenteni.

7. §. Az igazgató teendői a következők:

a.) a beiratásokat eszközli és ezekről felvételi könyvet vezet;

b.) a Zeneiskola növendékei felett ör-ködik s a tanosztályok és tanrendszer felett felügyel;

c.) a tanórák beosztását a tanárikar hozzájárulásával évenként megállapítja és a megállapított órarendet az igazgatótanácsnak bejelenti, egyszersmind annak pontos betar-tásáról gondoskodik;

d.) a zeneiskolai növendékek felett a tanárok által hozzá felebbezett fontosabb fe-gyelmi ügyekben fegyelmi hatalmat gyakorol;

e.) a tanári gyűléseket egybehívja és ezeken elnököl;

f.) a Zeneiskola rendes évi vizsgálatait vezeti és az ez által rendezett előadások mű-sorát megállapítja;

g.) az érdem — osztályozásokat ataná-rokkal együtt elkészíti és az évi bizonyít-ványokat aláírja és kiadja;

h.) fontos esetekben a tanároknak 8 na-pig terjedhető szabadságot adhat;

i.) a felvételi vizsgálatokon elnököl;

j.) az osztályokat időnkint meglátogatja.

8. §. Ha valamely tanár órájának meg-tartásában akadályozva lenne, azt az igaz-gatónak előre bejelenteni köteles.

9. §. Az igazgató által hirdetett érte-kezleten minden tanár megjelenni tartozik.

Növendékek.

10. §. Zeneiskolai növendék mindenki lehet, ki a 8-ik életévét betöltötte s az ol-vasás, írás és számolásban jártas. Nyolcz éven aluliak csak akkor vehetők fel, ha rendkívüli tehetséget tanusítanak.

11. §. Felvétel az igazgató és az illető szaktanár által történik; felsőbb osztályba való felvételre, bizonyítvány nélkül, az igaz-gató és a szaktanár előtt leteendő felvételi vizsgálat szükséges.

12. §. A beiratás és a felvételi vizsgálatok ideje a helyi lapok útján közzeendő.

13. §. A kizárást maga után vonja: a szorgalom hiánya, a tanárok iránti engedetlenség, rossz magaviselet és igazolatlanul elmulasztott 20 tanóra.

14. §. A kizárást a tanárikar előterjesztésére az igazgatótanács mondja ki.

15. §. A növendékek kötelesek a Zeneiskola próbáin és előadásain résztvenni.

Tanfolyam.

16. A Zeneiskolában van rendes tanfolyam zongorára, hegedűre, fuvó hangszerekre, czimbalomra és énekre.

17. §. A tanfolyam a zongora és hegedű tanszakban áll 1 előkészítő, 5 rendes és 2 kiművelési osztályból; a fuvó hangszereké 3 osztályból, a rézfuvóké 2 osztályból; a czimbalomé 4 osztályból; a magánéneké 3 osztályból; a gordonka és gordoné 3 osztályból.

18. §. A karének, mint melléktantárgy minden növendékre kötelező és tanítása díjmentes.

19. §. A zeneelmélet és összhangzattan a növendékeknek a tanárikar által megállapítandó zenei fejlettségéhez képest szintén kötelező és ingyenes.

20. §. A növendékek az általuk választott tanszakban hetenkint 3 órai, a karénekben 2 órai, a zeneelméletben és összhangzattanban 1 órai oktatásban részesülnek.

A növendékek a főtanszakokban legfeljebb ötös csoportokban nyernek oktatást.

21. §. Fizetéseikért az igazgató heti 6 órát és a rendes tanárok heti 12 órát tartoznak adni.

Az ezen óraszámom felül adandó órákért a növendékek által fizetendő díjakat kapják.

22. §. A tanév szeptember 1-én kezdődik és június 30-án végződik.

23. §. A rendes évi vizsgálatokon kívül a Dalegyesület választmányának jelenlétében minden tanév végén bezáró ünnepély, esetleg hangversenyyel kapcsolatos nyilvános évszázó vizsgálat tartatik.

24. §. A Zeneiskola vizsgálatait, előadásait, ünnepélyeit és hangversenyeit a Dalegyesület valamennyi tagja díjmentesen látogathatja.

Tandij.

25. §. Beiratási díj 10 kor., mely a beiratáskor fizetendő.

Az évi tandij 60 korona, melynek fele a beiratáskor, másik fele pedig febr. 15-ig fizetendő.

Az igazgatótanács a felek indokolt kérelmére havi fizetésre is adhat engedélyt.

26. §. A tandij alól egészben vagy felerészben való felmentésre a teljesen szegény, de jóviseletű, szorgalmas és tehetséges növendékek igényt tarthatnak.

A tandijmentességet a növendékek tíz %-a erejéig a tanárikar előterjesztésére a Dalegyesület választmánya adja meg.

27. §. A helybeli tanítóképző-intézetek növendékei a Zeneiskolában csak féltandijat fizetnek, de tízes csoportokban nyernek oktatást.

Szatmár, 1903. évi július 17.

A Szatmárnémeti Dalegyesület
Zeneiskolájának szervező bizottsága.

H I R E K.

Gyászmise a pápáért. Hétfőn délelőtt tartatott meg városunkban anyaszentegyházunk elhunyt

fejéért az ünnepélyes gyászmise, melyet maga a püspök ur Ő nagyméltósága végzett. A zárdatemplom, hol az istentisztelet lefolyt, egészen betelt a hívekkel. Jelen voltak a tisztikar, a városi hatóság, kir. törvénytörvényes, postahivatal, felmérési felügyelőség, adóhivatal képviselői. A templom közepén diszes katafalk volt felállítva, melyen a hármaskorona és egyéb pápai jelvények voltak elhelyezve, az oltárokat és képeket fekete drapériákkal vonták be. Szent mise után a jelenvolt kanonokok: Szabó Norbert nagyprépost, Hámon József, Hehelein Károly és Pemp Antal prépost-kanonokok beszentelték a ravatalt, végül a püspök ur Ő nagyméltósága. A templomból kijövők között egy kis füzetkét osztottak szét, melyet a püspök ur Ő nagyméltósága ez alkalomra nyomatott, s mely az elhunyt pápa rövid életrajzát, a pápaválasztás szabályait és a kardinálisok kollégiumának névsorát tartalmazza.

A megválasztandó pápáért.

Mint a lapunk mai számában közölt püspöki körlevélben is látható, holnap délelőtt 9 órakor lesz az ünnepélyes nagymise a zárdatemplomban. Szerencsés pápaválasztásért könyörög az anyaszentegyház, hogy az Isten méltó férfiúval töltsse be szent Péter megüresedett székét.

A piaristák választása. A kegyes tanítórend kis káptalanja most választotta meg rendfőnökét, a kormánysegédek, kormánytanácsosokat és a házfőnököket. Rendfőnök ismét Magyar Gábor lett, a kormánysegédek között Palczner Ernő érdemesült nagykárolyi házfőnök, ki e magas méltóságot már előbb is viselte, ismét megválasztatott, míg nagykárolyi házfőnök Timár Péter lett, a máramaroszi házfőnökének ismét Keller János gymn. igazgató választatott meg.

Áthelyezett főellenőr. A m. kir. államvasutak igazgatósága Mátyás Frigyes államvasuti főellenőrt városunkból a debreczeni üzletvezetőséghez áthelyezte s ott a katonai ügyosztály vezetésével bizta meg. Az áthelyezett főellenőr új állomáshelyét már el is foglalta.

Uj igazgató. A vallás- és közokt. miniszter Jurkovich Emil beszercebányai kath. főgymn. rendes tanárt a nagybányai állami főgymnáziumhoz nevezte ki, egyúttal az igazgatói teendőket ideiglenes ellátásával is megbizta.

Véglegesített főmérnök. A kereskedelmi miniszter Vajay Endre főmérnököt, a nyiregyházi államépítészeti hivatal ideiglenes főnökét, ezen állásában véglegesítette.

Esküvő. Csomor Elemér kataszteri segédmérnök tegnapelőtt fogadott örök hűséget Szarka Irén kisasszonynak, Pap Gyula kir. adótárnok s neje Tamaskó Francziska urnő leányának. Az egyházi áldást Tóth József s. lelkész adta az ifju párra, a kikhez lendületes szép beszédet intézett.

Áthelyezett tanárok. A vallás- és közokt. miniszter Kosári István beregszászi állami főgymnáziumi rendes tanárt a buda-

pesti VI. ker. állami főgymnáziumhoz, Schehák Rezső ungvári állami reáliskolai tanárt a balassagyarmati állami főgymnáziumhoz belyezte át.

Lemondott ezredorvos. Jékel László dr., nagykárolyi orvos a honvédségnél szolgálaton kívüli viszonyban viselt ezredorvosi rangjáról védkötelezettségének teljesítése után lemondott.

Lelkészválasztás. Gaál Péter elhunyt folytán megüresedett a sárközi ref. lelkészi állás. Minthogy a szokásos özveggyi év vége fele közeleg, az új választás el lett rendelve, amelyet a mult napokban meg is tartottak, midőn Körössy Ferenc tivadari helyettes lelkész választatott meg.

Ellenőri kinevezés. A m. kir. pénzügyminiszter Gyuró István helybeli kir. állampénztári tisztet a kiskőrösi állampénztári hivatalhoz ellenőrré nevezte ki.

Beöltöztetés és fogadalom. Az irgalmas nővérek zárdatemplomában a szokott lélekemelő ünnepségek között a minap történtek meg a beöltöztetések és a fogadalomtétel, melynek lefolyása a jelenvolt közönségre rendkívüli hatással volt, sokaknak könnyeket csalt szeméibe. Szép jelenség volt látni a fiatal nők nagyszámu csoportját, kik szívük vonzalmát követve léptek az oltár elé, hogy életüket Isten szolgálatára szenteljék. A beöltöztettek névsora a következő: Bedő Katalin, aki Daniela nevet nyert, Benedek Anna, — Anastázia, Bognár Mária, — Agilberta, Boross Mária, — Oriola, Boruch Margit, — Marinella, Czier Anna, — Malvina, Döri Irén, — Leontia, Erdélyi Veturia, — Szerafine, Fuszko Klotild, — Thekla, Gnandt Róza, — Firmata, Horváth Mária, — Diónisia, Kárpi Julia, — Ludovika, Kovács Róza, — Paulina, Lechli Mária, — Nicoline, Mondics Aranka, — Natália, Morent Mária, — Borbála, Muzsai Karolin, — Chrysostoma, Novák Gizella, — Vladimira, Nyizsnyánszki Irma, — Alveria, Oroszi Mária, — Adolfiné, Polcz Mária, — Cyria, Pukoszovich Róza, — Huberta, Réthy Ágnes, — Deotilla, Sulák Erzsébet, — Fulgentia. A fogadalmat tett nővérek névsora a következő: Evelin, Consilia, Cordata, Olivéria, Livia, Fernanda, Doloris, Ernesztina, Gaudioza, Amelia, Immakulata, Edilburga, Alezia, Salvatoris, Renilda, Venantia, Kinga, Meinrada, Willibalda, Nicefora, Aperitia, Lidvina, Martina, Benedikta, Carola, Materna, Mártha, Hieronima és Eufrazia nővérek.

Gyászhir. Kis- és nagykereskenyi Kereskenyi Sándor aranyos-megyesi körjegyző életének 46-ik, boldog házasságának 21-ik évében e hó 25-én reggeli 3 órakor hosszas szenvedés után elhunyt. Hült tetemét e hó 27-én helyezték az ottani sirkertben örök nyugalomra.

Hivatalvizsgálat. Dr. Róth Ferenc kir. törvénytörvényes elnök közelebb a szinyérváraljai járásbírósnál vizsgálatot tartott, mely alkalommal mindent teljes rendben talált.

Tanítónői kinevezés. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Szerdahelyi Lenke dengelegi állami elemi iskolai helyettes tanítónőt ugyanezen állami elemi népiskolához rendes tanítónővé nevezte ki.

Anyakönyvvezetők jutalmazása. A m. kir. belügyminiszterium a városi anyakönyvvezetők számára jutalmazásokat szokott eszközölni. Ez évben szintén utasította a magyar királyi adóhivatalt, hogy Körösmezey Antal anyakönyvvezető és Raáb Sándor anyakönyvvezető helyettesnek, Szatmár-Németi

szab. kir. város polgármestere által látta-
zott nyugta ellenében jutalmazásképen 100—
100 koronát fizessen ki.

Hymen. *Baróthy József*, gróf *Tisza* Ist-
ván beregmezei esonkapapi uradalmának
kasznárja a napokban esküdt örök hűsé-
get Nagykarolyban *Balika* Sándor és neje
Horváth Ilona leányának, *Jolán* kisasszony-
nak.

A titkár meséi. *Steinkogler* János, fő-
ispáni titkár hivatalos teendői mellett nemes
passiójának, az irodalomnak is él. Amint
látszik, ennél a forrásnál keres felújulást a
hétköznapi munka egyhangúsága közt, ez
ad lelkeinek szárnyakat, melyeken felemel-
kedve betekint az eszményi szép birodalmába.
Nem most jelenik meg először az irodalom
mezején, már 1890. ben kiadta apróbb elbe-
széléseit, melyekről a kritika igen elismerő
hangon nyilatkozott. Most egy újabb füzeté-
vel akar a nyilvánosság elé lépni. Szeptem-
ber folyamán „Truby meséi” czim alatt ki-
adja újabb elbeszéléseit, kéri azért mindazo-
kat, akik füzetét meg akarják rendelni, szí-
veskedjenek azt augusztus 15.-ig eszközölni,
hogy a példányok száma iránt tájékozódást
szerezhessen. Az előfizetési ár 2 korona 50
fillér, mely a szerzőhöz Nagykarolyba kül-
dendő.

Pályázók a hadapródiskolához. Szat-
már városa a honvédhadapród iskolánál egy
ingyenes alapítványi helyet létesített, mely-
nek betöltését magának tartotta fenn. A leg-
utóbb felküldött növendék ez évben fejezte be
tanulmányait, mire a város meghirdette a pá-
lyázatot a megerősített helyre. Két ifju je-
lentkezett, akik hadapródok kívánnak lenni,
az egyik *Szűcs* Elemér szatmári, a másik
Weith Antal kapnikbányai lakos. A legkö-
zelebbi közgyűlés lesz hivatva eldönteni,
hogy kinek juttatja a jótéteményes helyet.

Házvétel. A mézáros ipartársaságnak
a Hám János és a Rákóczy-utca szegletén
lévő házat, melyet a hatóság közvesztélyes
volta miatt lebontatott, *Bárdóly* Ferdinánd
30 ezer koronáért megvásárolta. Kijelentés van
tehát reá, hogy városunk egy díszes palota-
szerű épülettel gazdagodni fog, melyet az
új tulajdonos szándékozik e helyre építeni.

Anyakönyvi kinevezések. A belügy-
miniszter vármegyénkben a nagyari anya-
könyvi kerületbe *Bakó* József h. körjegyzőt
anyakönyvezetendő s a komorzáni anyakönyvi
kerületbe *Muhoray* Sándor körjegyzőt irno-
kot anyakönyvezető helyettesé nevezte ki.

Birtokvásár. A néhai *Kovács* Eduárd
tulajdonát képező avasujfalusi 382 karasztrá-
lis hold kiterjedésű erdő július hó 17.-én a
helyszínen bírói árverésen eladatván, azt
18250 korona vételárért *Nagy* László alispán
és ináncsi *Papp* Kálmán nyug. kir. törvény-
széki bíró vásárolták meg.

Áthelyezett tanító. A vallás- és köz-
oktatásügyi miniszter *Kaszonyi* István dom-
bói tanítót, ki városunkba való születésű s
iskoláit az itteni tanítóképző-intézetben vé-
gezte, a máramarosszigeti állami elemi nép-
iskolához helyezte át.

Nem alkalmas fürdőhely. A városi
hatóság ingyenes fürdőhelynek a vágóhid
közeli térséget jelölte ki. Ez a hely azonban
a jelzett czélra egyáltalán nem mondható
megfelelő területnek, részint azért, mert egész-
ségtelen, büzhödtt állóvíz van ott, részint
pedig azért, mert miként a múlt heti vízbe-
fulásból látszik, nem is veszélytelen. A kö-
zönség érdekében való cselekedetet követne
el tehát a városi hatóság, ha addig is, míg
a népfürdő létesül, ideiglenesen egy más

alkalmasabb helyet szemelne ki, mert hiszen
a fürdőzésnél legelső tekintetben figyelembe
veendő szempont, hogy az az egészségnek
hasznára és ne kárára legyen, már pedig
a büzhödtt, iszapos víz ezt a szolgálatot nem
teszi meg. Amint halljuk a főkapitány azzal
a humanus tervvel foglalkozik, hogy városunk
szegényebb osztályára való tekintettel in-
gyenes népfürdő állíttassék fel. Régi szükség,
mely elől már alig lehet kitérni. Aki keresz-
tül viszi, nagy érdemet szerez. De míg ez
teljesülne, addig is tessék azt az alkalmatlan
fürdőhelyet czélszerűbbel cserélni fel.

Értekezlet. *Nagy* László alispán a Rák-
óczi-ünnepély előkészítési ügyében augusz-
tus 5-nek délelőtti 9 órájára értekezletet
hívott össze, mely városunkban a városház
tanácstermében fog megtartatni.

A gyarmatiak panasza. Fehér Gyar-
matot az utóbbi években tűzvész pusztította,
melynek enyhítésére az ország minden ré-
széből érkeztek könyöradományok. A pana-
szosok szerint azonban a jegyző nem a meg-
felelő módon járt el a pénzkezelésnél. A
kérvényt *Bartha* Miklós, *Luby* Béla és *Luby*
Géza nyújtották át a belügyminiszternek, ki
megígérte, hogy szigorú vizsgálatot rendel.

Pompás értesülés. Egyik-másik lap-
társunk egész kiszínezve hirdeti, hogy Sár-
köz-Ujlakon egy *Kozma* László nevű avas-
ujvárosi fuvaros takarmányt szállított a múlt
nap a községbe. A falu határán *Rózenberg*
Herman vámos nem akarta átbocsátani a
sorompón, míg le nem fizeti a vámot. A
dolog verekedésre került, minek az lett a
vége, hogy *Kozma* lekaptat a szekérről egy
husángot, s azzal úgy ütötte fejbe a vámost,
hogy eszméletlenül terült el a földön. Itt
valaki bizonyára tréfát üzött lap-társainkkal,
mert sem *Sárköz*, sem *Sárköz-Ujlak* köz-
ségben, sem azok határában sorompó egy-
általában nem létezik és semminemű jogczim
vámcsedésre nincs. Ha tehát valamelyik élel-
mes zsidó tulbuzgóságában sorompót heve-
nyezett volna és kiállana oda vámot követ-
telni, nem nagyon lehetne csudálkozni, ha a
legelső utas alaposan elnadragólna.

Egy földink mint postatolvaj. A
Nagy-Váradhoz közel eső pecezsentmártoni
postát a múlt éjjel *Kóka* Adrás postakocsis
kírabolta. Feltörte a postahivatalt és az ott
talált összes pénzt, értékpapirokat, utalvá-
nyokat magához véve, megugrott. Az ello-
pott pénz mintegy 900 korona. A rendőrség
országos körözését rendelte el. A tolvaj ko-
cisis szatmármegyei ember, Dengelegen szü-
letett s jelenleg 36 éves. Már el is fogták
Margittán és 190 koronát megtaláltak nála.

Humorisztikus elite estély a czime
annak a pompás mulatságnak, a melyet a
szatmári fiatalság rendez, a Szatmári Zenede
javára. A mesés műsorból álló hangverseny
minden várakozást felül fog mulni, mert a
rendezés úgy állította össze a programot,
hogy a közönség az első számtól kezdve, az
utolsóig a derült hangulatból ki ne essék.
Az estélyen valóságos szenzáció számba
megy a szecsessionista gyors rajzoló kari-
aturája, a grammofon duett, de mindezt felül-
mulja *signore Fregoli*, a nápolyi tanár, a kit
ez estére óriási költségek és rábeszélések
árán szerződött a rendezőség. A hangver-
senyen *Szilágyi* Erzsike, *Wodiáner* Mariska,
Benkő Miksa, *Havas* Miklós, *Hamvai* Lajos,
Lukácsy Mátyás, *Litteczky* Endre, *Majdik* Ár-
pád és *Szerdahelyi* Károly működnek közre.
A rendezőség tekintve, hogy a Kossuth-
kerti kioszk hangversenyterme az óriási kö-
zönséget befogadni nem képes, a jegyeket
csak korlátozott számban adta ki, a miért
ajánlatos a jegyeket, melyek ára 1 korona,
megvásárolni.

Léprement templomrabló. *Tóth* Sán-
dor madarászi lakos a múlt éjjel behatolt a

madarászi róm. kath. templomba, hol a per-
selyt felfeszítvén, annak tartalmát kezdte
dézsmálni. Munkáját azonban nemvárt inczi-
dens zavarta meg, mert már régebben sejtet-
ték, hogy valaki rendszeresen üzi ezt a mes-
terséget s szemmel tartották a templom
környékét. A betörőt éppen abban a pillá-
nathban csípték el, mikor egész kedélyesen
kaparászott a persely fillérei közt. A csend-
őrség előt bevallootta, hogy az előbbi lopá-
sokat szintén ő követte el. Most megérdem-
elt büntetését várja a hüvösön.

Vakmerő merényletet követett el a
mult vasárnap egy hársfalvai paraszt. A
délután folyamán jól felöltvén a garatra,
orozva megtámadta *Hrabár* Bazil ottani gk.
lelkészt, a ki *Ruby* nyug. kuriai tanácsel-
nökkel haza felé ment s hátulról egy nagy
kövel úgy föbe ütötte, hogy a lelkész azon-
nal leesett s erősen megsérülve szállították
lakására. A merénylőt elfogták s a vizsgá-
latot megindították.

Államsegély. A földmivelésügyi mi-
niszter Szatmár vármegye lötenyészési bi-
zottságának a folyó évben rendezendő juta-
lombdíjosztásra 400 kor. segélyt engedélyezett.

Bizalmi felirat. A nagykarolyi füg-
getlenségi és 48-as párt egyhangulag nagy
lelkedéssel elhatározta, hogy az országos
függetlenségi és 48-as párhoz a magyar
nemzet jogai megvédésére irányuló hazafias
küzdelmének támogatására feliratot intéz.
A felirat az országos függetlenségi és 48-as
párt küzdelmét helyesli s hazafias bizalom-
mal kéri a pártot, hogy eme jogos küzdel-
mét mindaddig folytassa, míg a törvény-
ben biztosított követeléseinknek érvényt nem
szerez. A nemzeti jogokért folytatott küzde-
lemhez kitartást kíván, mert él a remény
kebelében, hogy a kitartás diadalra is fog
vezetni.

Vasutasok internátusa. Régebbi idő
óta tervbe van véve, hogy az állam váro-
sunkban a vasutasok gyermekeinek nevelte-
tése végett internátust létesít, hol a felvett
gyermek ingyen vagy kedvezményes el-
látásban részesülnek. A város a sétatér
helyét jelölte ki erre a czélra alkalmas te-
rületnek. A miniszter a napokban értesítette
a hatóságot, hogy az internátust 500,000
korona költségen felépítteti, az építkezést
azonban csak a jövő évben foganatosítja,
minthogy e tétel az idei költségvetésbe nem
lett felvéve.

Boszuálló korcsmárosok. Nem ré-
gen telepedett meg az avasi Rákcsa község-
ben *Lébi* Mózsa a családjával együtt, ahol
egy kis szatócsüzletet nyitottak. A keres-
kedés igen jól ment, sűrűn látogatta az oláh
lakosság. *Lébi* azonban úgy tapasztalta, hogy
a pálinka sokkal keresettebb Rákcsán min-
den árucikkénél s ez elsőrangú jövedelmi
forrás gyanánt kínálkozik. Italmérsi enge-
délyt szerzett tehát, s meg is nyitotta az új
koresmát. Ezért azonban szörnyen meghara-
gudott *Izsák* Áron a község második kores-
márosa, sőt a puskalövésnyire eső *Avas-Uj-*
város koresmárosának, *Neumann* *Hermann*nak
sem volt sehogysé inyére a dolog. Meg is
fenyegették *Lébit*, hogy pusztuljon a köz-
ségből, mert különben baj lesz. *Lébi* azon-
ban nem pusztult, hanem gond és bu nélkül
mérte a bódító italt. A múlt éjjel tüzi lár-
mára ébredt a lakosság, — az új koresmá-
ros felett égett a ház. Az összecsedült nép
látta, hogy az ajtók és ablakok gondosan
el vannak torlaszolva s le vannak szegezve,
nehogy a házban levők a lángokból kime-
neküljenek. Azonnal tisztában voltak, hogy
valaki rájuk gyújtotta a házat. Feltörték az
ajtókat, s eszméletlen állapotban huzták ki
a bentlevőket. Egyebet nem sikerült kimen-
teni, mert az égő háztető leszakadt. A csend-
őrség még másnap elfogott egy *Cseh* *István*
nevű csavargót, aki rövidesen bevallootta,
hogy a házat *Izsák* Áron és *Neumann* *Herman*
koresmárosok felbujtására ő gyújtotta meg,
akik azért neki előre 5 forintot fizettek és
még többet is ígértek. Erre a csendőrök
Neumann azonnal letartóztatták, *Izsák* ellen
pedig, aki hazulról megszökött, elfogatási
parancsot adtak ki. Ezt Szigeten csakhamar el
is csípte a rendőrség. Most már itt ül a szé-
p triász a szatmári kir. ügyészség börtönében.

Eljegyzés. Papp György szatmárhegyi földbirtokos fia László, szatmárhegyi birtokos a napokban jegyezte el Cserny József nagybérlő kedves leányát, Irmát.

Eördarmai miseriák. Eör-Darma község lakossága a múlt nap a reggeli órákban vérfagyasztó jelenetnek volt szemtanuja. Ugyanis a községet a kóbor cigányok évek óta elég sűrűn és tömegesen látogatják, — a község délnyugati részén halad el az Ung folyó, a hol terjedelmes kavicstelep van a mederben, e helyet keresik föl időszakonként, észrevétlenül betolakodnak e félreeső helyre, a honnan azután elárasztják a községi lakosokat, betolakodnak lakházaikba, a mezősegen bevetett földterületeiket ellepik és igazán sáska módra rombolnak; a mezőőrök tétlenül nézik garázdálkodásaikat, mert lehetetlen egyszemélyes embernek egy karavánnal szemben erőiesen fellépni. Ha a lakosság felhívja őket az eltávozásra, azzal fenyegetőznek, hogy felgyújtják a községet. Több eset fordult elő, hogy a község alatt átvonuló törvényhatósági utzakaszon az utasok éjjel megtámadták és kirabolták, de a tetteseket nem lehetett elfogadni, holott a károsultak megtámadókban a cigányokra ismertek. Fent nevezett napon is 16 kocsi kóbor cigány tolakodott be a község közepén levő koresmahelyiség elé, a közlekedést az utcán megakadályozták, — a koresmában egymás között összeverekedtek, késekkel, fejszékkel kaszabolták egymást és forgópisztolyal kezükben a nyílt utcán lövöldöztek egyhátra, a minek szomorú következménye az volt, hogy egy templomba siető községi lakost, Feszűcsák Miklós kisbirtokost talált halálosan a golyó, a kit öreg édes anyja, felesége és 5 kiskoru árvája sírat ma. A lakosság elkeseredése leirhatatlan és hogy komolyabb következménye a dolognak nem volt, csakis a higgadtabb gondolkodású egyének tapintatos közbelépésének köszönhető. Ezen szomorú helyzetet a községi bíró a belügyminiszteriumnak tudomására hozta, kérve, hogy kétségteljesen a helyzetükön segítségére legyen és legalább is 3 főből álló esendőr-különítményt helyeztessen el a községben, mert mindaddig a községben lakosoknak sem személyi sem pedig vagyoni biztonsága nem lesz.

Az Iparos Olvasókör f. év augusztus 2-ik napján saját helyiségében, (Csokonay-utca 4-ik szám) házi táncmulatságot tart. Belépti díj személyenként 1 korona 20 fillér. A vendégek ellátásáról házilag lesz gondoskodva. Kezdeté pontban 8 órakor. A mulatság kedvezőtlen időjárás esetén is megtartatik.

Elfogott pénzhamisító. Az erdői esendőrség nyomára jött annak a pénzhamisító bandának, mely a vármegyét és a szatmári piacot is elárasztotta saját gyártmányu termékeivel. Ezüst pénzt állítottak elő egy, két, öt korona értékben és nikkelt 10 és 20 filléreseket. Több gyanuok alapján házkutatást tartottak Dobán János lophágyi lakosnál, hol nagymennyiségű hamis pénzt találtak. A léprekerült pénzhamisító beismerte tettét és elvezette a esendőrséget a műhelybe, mely a község mellett elterülő gróf Károlyi-féle erdősegyben volt, járatlan helyen, sűrű bozótok között. A prést és egyéb műszereket szintén lefoglalták s gazdáikkal együtt beszállították az erdői kir. járásbírósnak.

A július 19-én tartott nyomdászunió felülfizettek: Ó nagyméltósága Meszlényi Gyula, Dr. Fejes István, Morvai János, Lítteczky Endre, Róth Károly (Nagykároly), 10—10 kor. Hehelein Károly 6 kor. Dr. Kádár Ambrus, Tóth József, Sarkadi N. Zsigmond (N.-károly) 5—5 kor. Harsányi Sándor, Szatmári Irma 4—4 kor. Reizer György, Báthory Endre, Balogh Dezső, Kenyeres Istvánné, Pemp Antal 3—3 kor. Ifj. Lítteczky Endre, Bartha Kálmán, Orosz Alajos, Pap Géza, Káisz József, Ruprecht Sándor, Melles Emil, Biki Károly, Néma Károly, ifj. Andrassy Jenő (Nagy-károly), Kalik István 2—2 kor. Dr. Wolkemberg Alajos 1 kor. 60 fill. Csókás László, Papp István, Blum József, Schwartz Elek, Reiter Lajos 1 kor. 50 fill. Grünfeld Samu, Schwartz Lajos, Luczay Mihály, Lakatos N. esendőr őrmester, Serly

György, Matolcsi Sándor 1—1 kor. Glatz Ede, Lítteczky István, Vajnai Lajos, N. N. Érsekújvári (Brand) Géza, N. N. Zsurzsa József 50—50 fill. Horváth Jánosné 20 fill. Összesen: 126 kor. 80 fill. Ezekért a felülfizetésekért hálás köszönetet fejezi ki a rendezőség. Köszönetet mond végül Morvai János és Lítteczky Endre uraknak, kik a mulatsághoz szükséges nagymennyiségű nyomtatványokat díjmentesen kegyesek voltak előszíttetni. Megmaradt tiszta jövedelem 143 korona 55 fillér.

Osztárak neveltlenség. A soproni „Dunántuli Turista Egylet” alapítási ünnepélyére a „Niederösterreichischer Gebirgs Verein” is kapott meghívót. Még pedig, mint már azt az udvariasság magával hozza: német nyelvűt. Am a meghívót mégis visszakapták azzal a megjegyzéssel, hogy a meghívóban felemlített „Sopron” helységet ők nem ismerik; tehát ha nincsen Sopron, akkor nincs, nem lehet egy ottan székelő egylet sem; így tehát ők egy nemlétező egylet ünnepségére el nem mehetnek. De amennyiben a „Sopron” név „Ödenburg” akar lenni és innét kapnának egy új meghívót, akkor esetleg belebocsátkoznának annak tárgyalásába, hogy az alapítási ünnepély díszül szolgáljanak. A „Dunántuli Turista Egylet” erre a pimasz levélre megfelelő választ adott.

Elfogott zsebmetsző. Danes Jánost, a zsebmetsző gárda egyik közveszélyes alakját, tegnapelőtt este a vasuti állomáson abban a pillanatban fogták el, midőn egy utas zsebében végzett ügyes operációt. Nyomban letartóztatták s az eljárást ellene megindították.

Kéménytűz. Vasárnap kéménytűz volt özv. Félégyházi Antalné Vörösmarty-utcai lakásán. A gyorsan kivonult tűzoltók azonban a könnyen veszedelmessé válható tüzet gyorsan elfojtották s elejét vették a tűz tovaterjedésének.

A július 5-én tartott atyai táncmulatságon felülfizettek: Bónizs Károly (Kölese) 6 kor. Molnár Lajos (Kispeleske) 2 kor. 60 fill. Blum Márton (Csenger) 2 kor. 60 kr. Dr. Domján János (Szatmár) 2 kor. 40 fill. Veiner Mátyás (Sima) 2 kor. Muhy Zsigmond (Szatmár) 2 kor. Király László (Szarazberek) 2 kor. Kádár Balint (Egri) 2 kor. Érsekújvári (Brand) Géza (Szatmár) 1 kor. 60 fill. Pál Endre (Atya) 1 kor. 20 fill. Becze Testvérek (Egri) 1 kor. 20 fill. Horváth Károly (Kölese) 1 kor. 20 fill. Szük Aladár (Kölese), Vona Mihály (Gacsály), Szeőke Kálmán (Gérez), Lásini Tivadár (Atya) Madarasy László (Gacsály), Mladencsik Zoltán, (Szatmár), Kereskényi János (Atya), N. N. N. N. N. N. 60—60 fill. Bernáth Károly (Atya), 20 fill. Összesen: 33 kor. 60 fill. Ezekért a felülfizetésekért hálás köszönetet fejezi ki az atyai képviselőtestület. Összes bevétel: 475 kor. 12 fill. Kiadás: 170 kor. 56 fill. Megmaradt tiszta jövedelem 304 kor. 56 fill.

Nyári táncmulatság Kis-Peleskén. Az ev. ref. egyház egy újonnan szerzendő harmonium alap javára Kis-Peleskén, 1903. évi augusztus hó 2-ikán zártkörű nyári táncmulatságot rendez, melyre tisztelettel meghívja egy a város mint a vidéki közönséget a rendezőség. Belépő-díj: személyenként 1 kor. 40 fill. Családjegy 4 kor. Kezdeté este 8 órakor. Felülfizetések köszönettel fogadtatnak s hirlapilag nyugtáztatnak. A nagy-peleskei állomásnál, egy a Szatmár felől érkező d. e. 11 órai s az esteli 8 órai és a Gyarmat felől este 6 órakor érkező, valamint a reggel visszatérő vonatknál díjtalan fogatok állanak rendelkezésükre a t. cz. vendégeknek.

Illetékek behajtása. Sok szó esett annak idejében városunkban is, vajjon az adóhivatal a törvényen kívüli állapot tartama alatt a bélyeghiányról felvett leleteket behajthatja-e? s ha ez jogos, a felemelt illetékek skálája szerint történjék ez, vagy a büntetés mellőzésével? Most e vitára mintegy megoldó világosságot derít a pestvidéki pénzügyigazgatóság körrendelete, mely nemcsak az illetékek behajtását, de a fizetési meghagyások

kézbesítését is megtiltja. Ugyanis Collet budapestvidéki m. kir. pénzügyi tanácsos a következő körrendeletet intézte a pestvidéki pénzügyigazgatóság hatásköre alá tartozó valamennyi adóhivatalhoz: „A költségvetésen kívüli állapotra tekintettel utasítja a kir. pénzügyigazgatóság, hogy a bélyeghiányról felvett s beérkezett hivatalos leleteket könyvelje el s a kiszabást a felemelt illeték mellőzésével teljesítse, ugyancsak elkönyvelendők s kiszabandók lesznek a jogilletékesek is, a fizetési meghagyásokat azonban mindkét esetben csak a költségvetésen kívüli állapot megszűntével kézbesíttesse. Ezen rendelet a költségvetésen kívüli állapot megszűntével hatályt veszíti. Budapest 1903. jul 20-án. Collet, s. k. Időszerűnek tartottuk ezeket nyilvánosságra hozni, — mivel Szatmáron épen most folyik a leletezés.

Menettérti jegyek Szent István napra. A m. kir. államvasutak igazgatóságától vett értesítés szerint a magyar királyi államvasutak, valamint a kassa-oderbergi vasut magyar vonalainak összes állomásairól, — az üzemükben álló helyi érdekű vasutak állomásainak és a szomszédos forgalomban kizárásával — mind a három kocsiosztályra nézve úgy a gyors-, mint a személyvonatokon Budapestre mintegy 30 százalékkal mérsékelt áru menettérti jegyek adatnak ki. Ezen menettérti jegyek ez évi augusztus hónap 16—20. napjain — az utóbbi napon azonban csak a reggeli órákban — valamennyi személyszállító vonathoz (expresszvonatok kivételével) fognak kiadni. A menettérti jegyek 5 napig érvényesek, oly módon, hogy a kiadás napját első napnak számítva a visszautazást legkésőbb az 5-ik nap éjjel előtt meg kell kezdeni, megjegyezvén azonban, hogy a visszautazás legkorábban csak augusztus hónap 20-án délután történhetik, korábbi visszautazás esetén a jegyek érvénytelenek. Utmegszakításnak sem menet, sem jövetek nincs helye. Gyermekekre külön kedvezményt nem engedélyeztek.

6122.—1903. 1ksz.

Árverési hirdetményi kivonat.

A szatmárnémeti kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy a **szatmárnémeti ev. ref. főgymnázium** végrehajtónak **Ary Lajos és neje** végrehajtást szenvedők elleni 400 korona tőkekövetelés és jár. iránti végrehajtási ügyében a szatmárnémeti kir. törvényszék (a szatmárnémeti kir. járásbírósnak) területén levő, Szatmár városban fekvő, a szatmári 750 sztkvben A + 1 r. 795 hrsz. alatt felvett s Kisfaludy-utca 19. számú ház és udvarból álló ingatlanra 2093 koronában az árverést ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az **1903. évi augusztus hó 19-ik napjának délelőtt 9 órakor ezen kir. törvényszék árverelő helyiségében** megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fog.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10 százalékát vagyis 209 kor. 30 fillért káspénzben, vagy az 1881. évi: LX. t. cz. 42 §-ában jelzett árfo-lyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333 szám alatt kelt igazságügyminiszteri rendelet 8 §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. évi LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismer-venyt átszolgáltatni.

Szatmár-Németi, 1903. évi május hó 11-ik napján kir. tvszék mint telekkönyvi hatóságnál.

Farkas Gerő,
kir. törvényszéki bíró.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.

„PÁZMÁNY-SAJTÓ” KÖNYVNYOMDA
Szatmár, Rákóczy-utca 25. szám.

Elvállal és készít:

izléses kivitelben

mindennemű

nyomdai munkákat

jutányos árak mellett.

**Vidéki megrendelések gyorsan és
pontosan eszközöltetnek.**

Művek, folyóiratok, hírlapok, hivatalos nyomtatványok, körlevelek, levélfejek, számlák, falragaszok, báli és lakodalmi meghívók, tánczrendek, étlapok, naptárak, palaczkfeliratok, névjegyek, gyászlapok, stb., a nyomdai szakmába vágó nyomtatványok elkészítése.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.

PÁZMÁNY-SAJTÓ KÖNYVNYOMDA

SZATMÁR, Rákóczy u. 25.

Készít mindennemű nyomda
szakba vágó munkákat a **legjutá-
nyosabb árak** mellett.

Vidéki megrendeléseket azonna
készít s továbbít.

EGYHÁZI, ISKOLAI nyomtat-
ványokból NAGY RAKTÁR.

IRODAISZEREK s PAPIROK a

LEGOLCSÓBB ÁRON
szerezhetők be.

Ugyanitt rendelhető meg a

„H E T I S Z E M L E”

politikai lap is,

melynek előfizetési ára egész évre

6 kor. Tanítók- és iparosoknak 4 kor.

Hirdetések jutányosan vétetnek fel.

és szájviz.

Fogorvosi műtermem

(Hám-János-utca 1. sz. a színház
mellett) újra rendezve, **készíték: egyes
fogakat, teljes fogsorokat kaucsuk és
arany foglaltványon.**

!!! Kivánatra szájpad nélkül !!!

Porcellán, arany, platin és ce-
ment tömést,

arany fogkoronákat.

Foghuzás a legujabban feltalált
szerekkel teljesen fájdalom nélkül.
Rendelek d. e. 8 órától d. u. 5-ig.

Albisi **Bakcsy Domokos,**
orvos-fogorvos.

és szájviz.

Tüzifa-eladás.

2 éves vágásu

első rendü

hasáb-, eser-, bükk- és gyertyán

kőbméterje házhoz szállítva — — — 5,50

10 kőbméter házhoz szállítva — — — 54 kor.

Legkevesebb 2 kőbméter szállítható

Megrendelhető a **Szatmár-
erdői h. é. vasut üzlet-
kezelőségénél, Szatmár,
Teleky-ut. 3. sz. és a Szat-
már-Németi-i ipari hitel-
szövetkezet árucarnok-
kában Deák-tér 5. sz.**

Tavaszi és nyári idény!!

PÁSKUJ IMRE

Szepességi gyepen fehéritett
len-vásznak, damasz asztal- és ág-
neműek gyári árakban, vala-
mint szépes-iglói pamutvásznak
és sifonok. Erdélyi gyapjuszövetek
férfi öltözetekre, tavaszi,
nyári, őszi és téli női és férfi felöltökre való kelmék.

HAZAI IPARCSARNOKA
SZATMÁRON.

Saját készítményű fehéreneműm az
ezredéves országos kiállításon jeles
munka, versenyképesség és új iparág
fejlesztésért
milleniumi éremmel kitüntetve.

♀ Női, férfi, leány- és fiú-fehéreneműek gyára. ♂

Nagy raktár a híres pécsi keztyűkből, női derékfűzőkből (Miederakból)
nemez-kalapokból, sapkák, női muffok és gallérok, divatos nap- és esőernyők, nyakken-
dők, gallérok, kiegészítők stb.

Székelyföldi és bápáti házi iparcikkek. Szöttes női és férfi mosókel-
mék, minden fajta **divatos női ruhakelmék**, reverendaanyagok
férfi és gyermek posztó-kalapok, kassai harisnyák, kötött keztyűk, budai és
szekesfehérvári kékfestő és minden színű divatos csettonok, vollek, zefrek
és battistok; kalotaszegi „varrotasok”, bápáti e. zékely kötények, függő-
nyók, ágy- és asztalterítők, kezdett munkák nagy választékban, szőnyegek, paplanok, pok-
róczok matrácok stb. stb.

Teljes menyasszonyi kelengyék

legszebb kivitelben a legrövidebb idő alatt készíttetnek.

Női és férfi ruhák és fehéreneműek varratását vállalom.

Mintákat és árjegyzéket vidékre

bérmentve küldök.

Ruházati műterem a főtiszt. papság részére

a „vöröskereszt”-hez.

Kitüntetve:

Bécs, Páris, London, Madrid, Brüssel, Bo-
logne, Tunis, St.-Gilet stb.

SKARDA VILMOS

IV. Walteggasse I. Bécs. IV. Favoritenstrasse 28.

Ajánl

papi-, rend- és világi

RUHÁKAT;

havelokokat.

Biretumok, kollárék,

chemisettek, házi- és utisapkák, kapuciu-
mok, cingulusok nagy választékban. Vala-
mennyi készítmény a legjobb anyagból
tartós és díszes kivitelben **szövetek méter
számra** is eladatnak.

EGYHÁZI SZEREK

végleges megrendelés után **o les ón** szállíttatnak
Árjegyzékek és szövetminták ingyen és bérmentve.